

6. Gómez-Ramírez S, Bisbe E, Shander A, Spahn DR, Muñoz M. Management of perioperative iron deficiency anemia. *Acta Haematol.* 2019;142(1):21-29.
7. Ellermann I, Bueckmann A, Eveslage M, Buddendick H, Latal T, Niehoff D, et al. Treating Anemia in the Preanesthesia Assessment Clinic: Results of a Retrospective Evaluation. *Anesth Analg.* 2018;127(5):1202-1210.
8. Ulutas E, Tas Tuna A, Aydin A, Hacibekiroglu T. How did we organize a patient blood management outpatient anemia unit at our hospital? *Euras J Fam Med.* 2022;11(4):229-230.
9. Hofmann A, Spahn DR, Holtorf AP; PBM Implementation Group. Making patient blood management the new norm(al) as experienced by implementors in diverse countries. *BMC Health Serv Res.* 2021;21(1):634.
10. Šlipac J. Bezkrvní klinické postupy pro zvládnutí závažné anémie a krvácení. *Prakt. lék.* 2021;101(5):239-249.

ZAJÍMAVOSTI Z LITERATURY

Jak lze optimálně modulovat autonomní nervový systém v myokardu?

Bartels K, Fox AA. Modulating the Cardiac Autonomic Nervous System: Stay Close to My Heart or Keep Your Distance? Anesthesiology. 2023 Apr 1;138(4):348-350. doi: 10.1097/ALN.0000000000004529. PMID: 36880787; PMCID: PMC10012329.

Stále se hledají co nejúčinnější postupy, jak peroperačně zabránit/předejít druhotnému krizovému poškození myokardu a jeho dysfunkcím v průběhu nekardiochirurgických závažných operací.

Kromě dosavadní např. již předoperační farmakopřípravy se výzkum nově a velmi iniciativně věnuje možnosti užít stimulaci horních úseků hrudní míchy.

Metoda by měla zabránit peroperačnímu vzniku vysoce rizikových komorových arytmií; protektivně ovlivní GABA_A i GABA_B receptory.

Velmi propracovanému výzkumu se tým s autorstvím Howard-Quijano et al. z Pittsburghu

(USA) na modelu Yorkshire prasat věnuje tématu kardiospinální neuroaxiální modulace.

Nově užitá metoda – zde s širokým popisem a dokumentací – má zřejmě ve výzkumné praxi úspěšné výsledky, ale vyžaduje přesnější patofyziologické porozumění molekulárním mechanismům svého působení a účinků.

Pro budoucnost zřejmě zasluhuje stále se rozšiřující pozornost a propracování pro klinickou anesteziologii, zejména u většinových nekardiochirurgických, a přesto zvýšeně rizikových pacientů – a to v prevenci jejich superponované a závažné kardiální morbidit.

Nepochybně je hodna již nyní větší pozornosti a propracování i dalšího klinického perioperačního užívání.

doc. MUDr. Jarmila Drábková, CSc.
jarmila.drabkova@fnmotol.cz